

Załącznik nr 5 – Zasady kwalifikowalności wydatków w zakresie EFRR

Spis treści	
Spis treści	1
Podatek od towarów i usług	2
Wydatki związane z przygotowaniem projektu	2
I Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy	3
Działanie I.1 Rozwój infrastruktury badań i innowacji	3
Działanie I.2 Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje	5
II Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	7
Działanie II.1 Otoczenie biznesu	7
Działanie II.2 Internacjonalizacja przedsiębiorstw	8
Działanie II.3 Zwiększenie konkurencyjności MŚP	11
III Transport	13
Działanie III.1. Niskoemisyjny transport miejski	13
Działanie III.2. Drogi	14
Działanie III.3 Transport multimodalny	16
Działanie III.4 Kolej	16
IV Gospodarka niskoemisyjna	19
Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii	19
Działanie IV.2. Termomodernizacja budynków	20
Działanie IV.3 Ochrona powietrza	21
V Ochrona środowiska	23
Działanie V.1 Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom	23
Działanie V.2 Gospodarka odpadami	25
Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna	25
Działanie V.4 Ochrona przyrody	26
VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu	29
Działanie VI.1. Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury	29
Działanie VI.2 Rozwój gospodarki turystycznej	32
Działanie VI.3 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego	33
VII Infrastruktura dla usług społecznych	37
Działanie VII.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne	37
Działanie VII.2 Infrastruktura ochrony zdrowia	38
Działanie VII.3 Infrastruktura opieki społecznej	39
Działanie VII.4 Edukacja	40

Podatek od towarów i usług

Podatek od towarów i usług może zostać uznany za wydatek kwalifikowalny w projektach współfinansowanych z EFRR realizowanych w ramach następujących działań RPO WŁ na lata 2014-2020:

- Oś priorytetowa III Transport, Działanie III.2. Drogi;
- Oś priorytetowa VII Infrastruktura dla usług społecznych, Działanie VII.2 Infrastruktura ochrony zdrowia

W zakresie pozostałych działań RPO WŁ na lata 2014-2020 współfinansowanych z EFRR podatek od towarów i usług stanowi wydatek niekwalifikowalny.

Wydatki związane z przygotowaniem projektu

Wydatki dotyczące opracowania dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu mogą zostać uznane za kwalifikowalne, jeśli dokumentacja taka jest wymagana przez prawo krajowe bądź wspólnotowe albo przez Instytucję Zarządzającą RPO WŁ lub Instytucję Pośredniczącą oraz konieczność jej opracowania wynika bezpośrednio ze specyfiki projektu. Dotyczy to w szczególności:

- wydatków na analizy;
- wydatków na opracowanie biznes planu;
- wydatków na opracowanie studium wykonalności;
- wydatków związanych z pracami badawczymi (w tym geologicznymi) oraz ekspertyzami;
- ekspertyz i badań konserwatorskich, badań architektonicznych;
- wydatków związanych z przygotowaniem przetargów, w tym dokumentacji przetargowych w przypadku zastosowania w projekcie trybów określonych w ustawie Prawo zamówień publicznych;
- wydatków na przygotowanie dokumentacji technicznej, np. koncepcji budowlanej, projektu budowlanego, projektu wykonawczego, dokumentacji budowy, dokumentacji powykonawczej;
- przygotowania dokumentacji dotyczącej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz na obszar Natura 2000.

Część Szczegółowa Wydatków Kwalifikowalnych dla osi priorytetowej

I Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy

Działanie I.1 Rozwój infrastruktury badań i innowacji

Limity wydatków obowiązujące dla działania I.1:

- wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia rozpoczęcia realizacji projektu do dnia zakończenia realizacji projektu,
- wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy:

1. Wydatki związane z realizacją projektu

Dla wydatków związanych z działalnością gospodarczą i niegospodarczą katalog kosztów kwalifikowalnych jest identyczny.

Dla wydatków związanych z działalnością gospodarczą intensywność udzielanej pomocy publicznej i pomocy de minimis wynosi maksymalnie 50% kosztów kwalifikowalnych.

Do wydatków kwalifikowalnych zalicza się:

a) wydatki na utworzenie lub unowocześnienie infrastruktury badawczej wykorzystywanej do prowadzenia rynkowo zorientowanej działalności badawczo-rozwojowej, w tym koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, w szczególności:

- zakup, wytworzenie, dostawę, instalację i uruchomienie aparatury naukowo-badawczej zaliczanej do środków trwałych wraz ze specjalistycznym instruktązem w ich obsłudze,
- zakup zaawansowanych rozwiązań teleinformatycznych (w tym sprzętu informatycznego) oraz specjalistycznego oprogramowania wraz z licencją, zaliczanego do wartości niematerialnych i prawnych,
- zakup materiałów i robót budowlanych,

b) inne wydatki zgodne z pomocą de minimis, w tym:

- koszty uzyskania przez wnioskodawcę certyfikatu, dotyczącego utworzonej lub unowocześnionej infrastruktury badawczej,
- koszty promocji projektu podejmowanej w celu ograniczenia ryzyka braku popytu na świadczone usługi badawczo-rozwojowe i pozyskanie nowych klientów do 5% kosztów kwalifikowalnych projektu,

2. Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10% finansowania unijnego w ramach projektu) dotyczące:

a) wydatków na organizację i przeprowadzenie szkolenia, w tym:

- wynagrodzenie trenera,
- dojazdy i zakwaterowanie trenera,
- wynajem pomieszczeń oraz niezbędnego sprzętu do przeprowadzenia szkolenia,
- catering,
- przygotowanie materiałów szkoleniowych,
- delegacje osób korzystających ze szkolenia,

b) wydatki na organizację, zgodnych z przepisami i dokumentami programowymi działań informacyjno-promocyjnych przewidzianych w projekcie.

Działanie I.2 Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje

Poddziałanie I.2.1 Infrastruktura B+R przedsiębiorstw

Limity wydatków obowiązujące dla poddziałania I.2.1:

- wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla poddziałania zaliczamy:

1. Wydatki związane z realizacją projektu

Do wydatków kwalifikowalnych zalicza się wydatki na utworzenie lub unowocześnienie infrastruktury badawczo-rozwojowej wykorzystywanej do prowadzenia działalności innowacyjnej przedsiębiorstwa, w tym koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, w szczególności:

- a) zakup, wytworzenie, dostawę, instalację i uruchomienie aparatury naukowo-badawczej zaliczanej do środków trwałych wraz ze specjalistycznym instruktążem w ich obsłudze,
- b) zakup zaawansowanych rozwiązań teleinformatycznych (w tym sprzętu informatycznego) oraz specjalistycznego oprogramowania wraz z licencją, zaliczanego do wartości niematerialnych i prawnych,
- c) zakup materiałów i robót budowlanych.

2. Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10% finansowania unijnego w ramach projektu):

a) wydatki na organizację i przeprowadzenie szkolenia, w tym:

- wynagrodzenie trenera,
- dojazdy i zakwaterowanie trenera,
- wynajem pomieszczeń oraz niezbędnego sprzętu do przeprowadzenia szkolenia,
- catering,
- przygotowanie materiałów szkoleniowych,
- delegacje osób korzystających ze szkolenia,

b) wydatki na działania informacyjno-promocyjne.

Poddziałanie I.2.2 Projekty B+R przedsiębiorstw

Limity wydatków obowiązujące dla poddziałania I.2.2:

- wydatki związane ze zlecaniem podmiotom zewnętrznym prac badawczo-rozwojowych będą kwalifikowalne do wysokości 50% wydatków kwalifikowalnych

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla poddziałania zaliczamy:

1. Wydatki związane z realizacją projektu

Do wydatków kwalifikowalnych zalicza się wydatki na przeprowadzenie badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych (do etapu pierwszej produkcji) służących opracowaniu nowego lub znacząco udoskonalonego produktu (wyrobu lub usługi) lub procesu, w tym wydatki związane z realizacją projektów badawczo-rozwojowych (B+R), w szczególności:

- a) koszty personelu: naukowców, pracowników technicznych oraz pozostałych pracowników pomocniczych w zakresie, w jakim są zatrudnieni przy danym projekcie,
- b) koszty aparatury i sprzętu w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane dla realizacji celów związanych z projektem. Jeśli aparatura i sprzęt nie są wykorzystywane na potrzeby projektu przez cały okres ich użytkowania, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji

odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości,

c) koszty budynków i gruntów w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane dla realizacji celów związanych z projektem. Jeżeli chodzi o budynki, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości. W przypadku gruntów kosztami kwalifikowalnymi są koszty przekazania na zasadach handlowych lub faktycznie poniesione koszty kapitałowe (np. dzierżawa lub wieczyste użytkowanie gruntów),

d) wydatki związane ze zlecaniem podmiotom zewnętrznym prac badawczo-rozwojowych, w tym: koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne na warunkach pełnej konkurencji oraz koszty doradztwa i usług równoważnych wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu.

Prace badawczo-rozwojowe (B+R) w ramach projektu można zlecać wyłącznie uczelni publicznej, państwowemu instytutowi PAN lub innej jednostce naukowej będącej organizacją prowadzącą badania i upowszechniającą wiedzę, o której mowa w art. 2 pkt 83 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r., która podlega ocenie jakości działalności naukowej lub badawczo-rozwojowej jednostek naukowych, o której mowa w art. 41 ust.1 pkt 1 i art. 42 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki i otrzymała co najmniej ocenę B.

Zlecenie prac B+R (podwykonawstwo) innym podmiotom niż wymienione wyżej możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu pisemnej zgody IP.

Koszty podwykonawstwa są wyłączone z podstawy naliczania ryczału kosztów pośrednich projektu,

e) pozostałe koszty operacyjne, w tym koszty materiałów, środków eksploatacyjnych i podobnych produktów ponoszone bezpośrednio w związku z realizacją prac B+R w ramach projektu (np. odczynniki, drobny sprzęt laboratoryjny),

f) koszty pośrednie, w tym: koszty wynajmu lub utrzymania budynków, koszty administracyjne, koszty wynagrodzeń wraz z pozapłacowymi kosztami pracy personelu zarządzającego oraz personelu wsparcia, koszty delegacji osób zaangażowanych w realizację projektu. W przypadku kosztów pośrednich w ramach poddziałania przewiduje się możliwość stosowania stawki ryczałtowej w wysokości max. 10% bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych z wyłączeniem kwalifikowalnych kosztów wymienionych w lit. c,

2. Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10% finansowania unijnego w ramach projektu):

a) wydatki na organizację i przeprowadzenie szkolenia, w tym:

- wynagrodzenie trenera,
- dojazdy i zakwaterowanie trenera,
- wynajem pomieszczeń oraz niezbędnego sprzętu do przeprowadzenia szkolenia,
- catering,
- przygotowanie materiałów szkoleniowych,
- delegacje osób korzystających ze szkolenia,

b) wydatki na działania informacyjno-promocyjne.

Część Szczegółowa Wydatków Kwalifikowalnych dla osi priorytetowej

II Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka

Działanie II.1 Otoczenie biznesu

Poddziałanie II.1.1 Tereny inwestycyjne

Limity wydatków obowiązujące dla poddziałania II.1.1:

- wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych,
- wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu,
- wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych projektu,
- wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną będą kwalifikowalne do wysokości 30% wydatków kwalifikowalnych projektu,
- wydatki związane z przebudową infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją będą kwalifikowalne do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych,
- wielkopowierzchniowe obiekty handlowe nie mogą stanowić więcej niż 30% powierzchni terenu inwestycyjnego.

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla poddziałania zaliczamy w szczególności wydatki na:

- 1) opracowania dotyczące kompleksowych badań geotechnicznych, w tym określenia warstw geotechnicznych, nośności gruntu, poziomu lustra wód gruntowych;
- 2) przygotowanie koncepcji zagospodarowania terenu, w tym oceny stanu infrastruktury technicznej i analizy kosztowej uzbrojenia;
- 3) opracowanie harmonogramu procesu inwestycyjnego;
- 4) opracowanie analizy formalno-prawnej nieruchomości;
- 5) opracowanie studium wykonalności;
- 6) opracowanie analizy kosztowej makroniwelacji;
- 7) przygotowanie raportu o wpływie strefy jako całości na środowisko naturalne oraz raportów o wpływie poszczególnych inwestycji;
- 8) działania rozpoznawcze, dotyczące oceny atrakcyjności inwestycyjnej terenu;
- 9) opracowanie ogólnej oceny atrakcyjności inwestycyjnej terenu;
- 10) działania informacyjno-promocyjne, w tym działania rozpoznawcze w ocenie możliwości utworzenia terenu inwestycyjnego dla danej lokalizacji, opracowanie informacji o utworzonym terenie inwestycyjnym oraz działania związane z promocją terenów wśród potencjalnych inwestorów;
- 11) budowa lub przebudowa niezbędnej dla funkcjonowania terenu inwestycyjnego infrastruktury technicznej, w szczególności: sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, energetycznej, kanalizacji deszczowej, telekomunikacyjnej, gazowej, innych sieci specjalistycznych;

- 12) budowa lub przebudowa niezbędnej infrastruktury technicznej wymienionej powyżej, wykraczającej poza teren inwestycyjny, jedynie w takim zakresie, aby skomunikować teren lub włączyć infrastrukturę do istniejącej sieci;
- 13) wydatki związane z budową lub przebudową przyłączy, pod warunkiem że będą one stanowiły własność Beneficjenta;
- 14) wydatki na opłaty za przyłączenie do sieci mogą być uznane za kwalifikowalne, jeśli przyłącza będą stanowiły własność beneficjenta i jeśli tak stanowi umowa o dofinansowanie projektu;
- 15) wydatki związane z niwelacją terenu;
- 16) przebudowa lub remont budynków znajdujących się na terenie inwestycyjnym;
- 17) budowa lub przebudowa wewnętrznej infrastruktury komunikacyjnej będą kwalifikowalne do wysokości 30% wydatków kwalifikowalnych projektu, przy założeniu, że poniesienie tych kosztów jest ściśle związane z celem projektu;
- 18) wydatki związane z przebudową infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją (maksymalnie do 10% wydatków kwalifikowalnych).

Działanie II.2 Internacjonalizacja przedsiębiorstw

Poddziałanie II.2.1 Modele biznesowe MŚP

Limity wydatków obowiązujące dla poddziałania II.2.1:

- wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych,
- wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu.

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla poddziałania zaliczamy w szczególności:

1. Wydatki związane z realizacją projektu:

- a) opracowanie koncepcji wprowadzenia nowych produktów lub usług na rynki docelowe, zawierającej m.in: określenie rynków docelowych dla działalności eksportowej wnioskodawcy; analizę pozycji konkurencyjnej wnioskodawcy na danym rynku; analizę wejścia na rynek docelowy przeprowadzoną w oparciu o analizę aktów prawnych, procedur, zwyczajów, praktyk handlowych i zasad warunkujących dostęp produktów do rynku; rodzaje działań koniecznych do wejścia na nowe rynki zbytu; wskazanie, że wnioskodawca ponosi nakłady na B+R w celu stworzenia lub rozwoju produktów lub usług, które mają być przedmiotem eksportu,
- b) stworzenie koncepcji wzornictwa w zakresie produktu, opakowania i znaku firmowego,
- c) opracowanie optymalnej koncepcji finansowania, wskazującej potencjalne źródła finansowania wraz z ich rekomendacją,
- d) wynajęcie powierzchni wystawienniczej,
- e) projekt i zabudowa stoiska,
- f) wpis do katalogu targowego, opłata rejestracyjna, reklama w mediach targowych,
- g) wstęp na targi lub wystawy,
- h) obsługa organizacyjna udziału w targach i wystawach oraz misjach gospodarczych,
- i) organizacja i obsługa techniczna stoiska,

- j) podróże służbowe przedstawicieli uczestniczących w imprezach wystawienniczych (transport, zakwaterowanie, diety, ubezpieczenia, wizy),
 - k) transport, ubezpieczenie oraz odprawa celna eksponatów, innych materiałów lub produktów,
 - l) usługi tłumaczeń wraz z prawami autorskimi,
 - m) przygotowanie projektu i produkcja indywidualnych materiałów promujących produkty lub usługi MŚP (np. przygotowanie i druk materiałów promocyjnych, broszur, katalogów, folderów reklamowych zawierających ofertę handlową, prezentacje multimedialne, filmy instruktażowe, materiały testowe rozdawane w czasie imprezy wystawienniczej),
 - n) zakup usług doradczych związanych z wyszukiwaniem i doбором partnerów na rynkach docelowych, w tym w zakresie określenia, wyselekcjonowania, sprawdzenia wiarygodności grupy docelowej potencjalnych partnerów handlowych, przygotowania ofert współpracy oraz negocjacji handlowych,
 - o) zakup usług w zakresie organizacji spotkań z wyselekcjonowanymi potencjalnymi partnerami handlowymi.
2. Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10% finansowania unijnego w ramach projektu) przeznaczone na organizację i przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń, w tym:
- a) praca trenerów i szkoleniowców,
 - b) dojazdy i zakwaterowanie trenerów,
 - c) wynajem pomieszczeń do przeprowadzenia szkoleń,
 - d) catering dla uczestników szkolenia,
 - e) przygotowanie materiałów szkoleniowych,
 - f) delegacje osób korzystających ze szkoleń.

Poddziałanie II.2.2 Promocja gospodarcza regionu

Limity wydatków obowiązujące dla poddziałania II.2.2:

- wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych,
- wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu.

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla poddziałania zaliczamy w szczególności wydatki na:

- a) przygotowanie studium wykonalności,
- b) analizy, prace studialne, ekspertyzy i usługi doradcze związane z realizacją projektu,
- c) przygotowanie zintegrowanych danych przestrzennych do udostępniania w ramach systemu promocji regionu,
- d) przygotowanie albo aktualizację programów rozwoju lub promocji gospodarczej, w tym wykonanie analiz i ekspertyz,
- e) pozyskiwanie lub udostępnianie informacji gospodarczej, w tym zakup baz danych i oprogramowania, wraz z ich konfiguracją i aktualizacją, stworzenie lub obsługa serwisów internetowych,
- f) zakup niezbędnego wyposażenia stanowiącego integralną część projektu,
- g) realizację projektów pilotażowych,
- h) wynajem sprzętu, pomieszczeń lub powierzchni wystawienniczej,
- i) projekt i budowę stoiska wystawowego lub ekspozycji,

- j) wpis do katalogu targowego, wystawowego, opłaty rejestracyjne,
 - k) wstęp na wystawy lub targi,
 - l) usługi tłumaczeń wraz z prawami autorskimi,
 - m) organizację i prowadzenie szkoleń, spotkań, warsztatów, konsultacji, konferencji, kongresów, targów, misji, wizyt studyjnych i staży, forów etc., w szczególności honorariów eksperckich, wyżywienia (catering), noclegów, ubezpieczenia uczestników, oprawy multimedialnej, montażu, demontażu, transportu stoiska, sprzątnięcia, energii elektrycznej, dostępu do sieci Internet, najmu sali lub pomieszczeń lub powierzchni. Koszty najmu muszą być związane bezpośrednio z realizacją projektu oraz Beneficjent lub wykonawca musi być bezpośrednim najemcą sali lub pomieszczeń lub powierzchni,
 - n) transport eksponatów, innych materiałów lub produktów (wraz z ubezpieczeniem i odprawą celną),
 - o) podróże służbowe:
 - do 2 przedstawicieli firm uczestniczących w realizowanych przedsięwzięciach (transport, zakwaterowanie, ubezpieczenia i wizy, z wyłączeniem wyżywienia) – maksymalnie w okresie dwóch dni przed i jednego dnia po przedsięwzięciu oraz w okresie trwania przedsięwzięcia,
 - przedstawicieli instytucji realizującej projekt,
 - przedstawicieli podmiotów świadczących usługi w zakresie informacji gospodarczej.
- Koszty transportu i zakwaterowania mogą być zaakceptowane i rozliczone na podstawie stosownych dokumentów przedstawionych przez Beneficjenta (faktur lub dokumentów o równoważnej wartości księgowej) za hotel, bilety kolejowe, lotnicze, autobusowe. W sytuacji niemożności skorzystania ze środków komunikacji zbiorowej (np. w przypadku osób niepełnosprawnych lub jeśli wymaga tego specyfika projektu), wydatki związane z dojazdem samochodem będą kwalifikowalne na podstawie kosztów używania samochodu do celów służbowych według stawki za 1 km przebiegu, zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie należności przysługujących z tytułu podróży służbowej,
- p) usługi informatyczne, telekomunikacyjne i pocztowe pod warunkiem, że pozostają w bezpośrednim związku z celami realizacji projektu,
 - q) informację i promocję integralnie powiązaną z realizacją projektu, w szczególności:
 - projekt, przygotowanie, produkcja, emisja materiałów promocyjnych, koszty reklamy,
 - planowanie i przeprowadzenie kampanii promocyjnej realizującej cele projektu w tym między innymi koszty wynajmu nośników informacyjno - reklamowych (m.in. tablic, billboardów), koszty przygotowania, uruchomienia i obsługi (w okresie trwania projektu) strony internetowej i innych narzędzi informatycznych,
 - usługi związane z dokumentowaniem wydarzeń,
 - nabycie praw autorskich do niezbędnych opracowań, referatów, fotografii, materiałów zapisanych na nośnikach elektronicznych przeznaczonych do publikacji,
 - projekt, produkcja, dystrybucja materiałów promocyjnych i wydawnictw,
 - r) wynagrodzenie wraz z pozapłacowymi kosztami pracy, w tym składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, osób zaangażowanych bezpośrednio w realizację projektu. Koszty takie mogą zostać uznane za wydatek kwalifikowalny pod warunkiem:

- zaangażowania przez beneficjenta nowych osób lub przeniesienie dotychczasowych na potrzeby realizacji projektu (stosunek pracy), zawarcia umowy cywilno-prawnej lub zmiany zakresu czynności,
 - że pracownik jest zatrudniony wyłącznie do zadań związanych z realizacją projektu lub też przeznacza na realizację projektu określoną część swojego czasu pracy (ustaloną zgodnie z kartami czasu pracy do wydzielonego etatu) lub realizuje zakres prac wskazany w umowie cywilno-prawnej,
 - że kwota wynagrodzenia nie odbiega znacząco od średniego, miesięcznego wynagrodzenia pracownika w danej instytucji,
- s) zakup wartości niematerialnych i prawnych, w szczególności nabycie praw patentowych, licencji, know-how, nieopatentowanej wiedzy technicznej pod warunkiem, że wartości te:
- będą wykorzystywane wyłącznie przez nabywcę,
 - podlegają amortyzacji zgodnie z przepisami odrębnymi,
 - będą nabyte od osoby trzeciej na warunkach rynkowych,
 - będą stanowiły majątek i własność Beneficjenta przez co najmniej okres trwałości projektu.

Działanie II.3 Zwiększenie konkurencyjności MŚP

Poddziałanie II.3.1 Innowacje w MŚP

Limity wydatków obowiązujące dla poddziałania II.3.1:

- wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych,
- wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu
- wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych projektu
- wydatki związane z inwestycjami zmierzającymi do zwiększenia efektywności energetycznej będą kwalifikowalne do wysokości 30 % wydatków kwalifikowalnych projektu.

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla poddziałania zaliczamy w szczególności:

1. Wydatki związane z realizacją projektu:

Do wydatków kwalifikowalnych zalicza się wydatki na wdrożenie lub zakup i wdrożenie wyników prac B+R oraz wdrożenie innowacyjnych produktów, procesów wytwarzania produktów lub świadczenia usług, w tym ekoinnowacje, w zakresie kosztów inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, w szczególności:

- a) zakup, wytworzenie, dostawę, instalację i uruchomienie maszyn, sprzętu i urządzeń zaliczanych do środków trwałych wraz ze specjalistycznym instruktążem w ich obsłudze,
- b) zakup zaawansowanych rozwiązań teleinformatycznych (w tym sprzętu informatycznego) oraz specjalistycznego oprogramowania wraz z licencją, zaliczanego do wartości niematerialnych i prawnych,

- c) zakup wartości niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii (m.in. nabycie, walidacja i obrona patentów, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej),
 - d) zakup materiałów i robót budowlanych,
 - e) dzierżawa lub najem gruntów i budynków (finansowana ze środków własnych wnioskodawcy przez co najmniej trzy lata od całkowitego zakończenia realizacji projektu),
 - f) dzierżawa lub najem instalacji lub maszyn w formie leasingu finansowego (w części raty leasingowej wystawionej na rzecz beneficjenta związanej ze spłatą kapitału, bez części odsetkowej i innych opłat) obejmującego obowiązek zakupu aktywów przez beneficjenta po wygaśnięciu umowy,
2. Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10% finansowania unijnego w ramach projektu):
- a) wydatki na organizację i przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń, w tym:
 - praca wynagrodzenie trenerów i szkoleniowców,
 - dojazdy i zakwaterowanie trenerów,
 - wynajem pomieszczeń oraz niezbędnego sprzętu do przeprowadzenia szkoleń,
 - catering dla uczestników szkolenia,
 - przygotowanie materiałów szkoleniowych,
 - delegacje osób korzystających ze szkoleń,
 - b) wydatki na organizację, zgodnych z przepisami i dokumentami programowymi działań informacyjno-promocyjnych przewidzianych w projekcie.

Część Szczegółowa Wydatków Kwalifikowalnych dla osi priorytetowej

III Transport

Limity wydatków obowiązujące dla wszystkich działań w ramach III Osi:

- Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych.
- Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych - łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu.
- Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowalne do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych.

Działanie III.1. Niskoemisyjny transport miejski

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy w szczególności:

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu:

- projekt organizacji ruchu na czas budowy.

2. Wydatki związane z realizacją projektu:

- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją m.in. linii elektroenergetycznej, teletechnicznej, kanalizacji sanitarnej, sieci gazowej, ciepłowniczej, wodociągowej, urządzeń wodnych melioracji, urządzeń podziemnych specjalnego przeznaczenia (maksymalnie do 10% wydatków kwalifikowalnych),
- wydatki związane z przystosowaniem infrastruktury towarzyszącej do wymogów ochrony środowiska (np.: urządzenia odwadniające, w tym kanalizacja deszczowa, sączki, zbiorniki odparowujące, separatory dla wód opadowych, przepusty),
- prace wykończeniowe związane z zagospodarowaniem terenu bezpośrednio sąsiadującego z inwestycją (np.: ławki, kosze na śmieci, uporządkowanie zieleni po zakończeniu inwestycji),
- wydatki na opłaty za usunięcie drzew lub krzewów związane z realizacją projektów mogą być uznane za kwalifikowalne, jeśli zostały rzeczywiście i ostatecznie poniesione przez beneficjenta na rzecz innego podmiotu. W przypadku, gdy organem pobierającym opłatę administracyjną za wycinkę drzew i krzewów jest beneficjent (np. gmina) opłata taka nie stanowi wydatku kwalifikowalnego,
- wydatki na zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego, w tym zakup sprzętu i wyposażenia m.in. zatoki autobusowe, azyle dla pieszych przy przejściach, szykany przed przejściami dla pieszych, wyspy spowalniające ruch pojazdów, aktywne oznakowanie o stałej i zmiennej treści, wyniesienie przystanków; zmiana wizualna nawierzchni, kładki dla pieszych,
- wydatki związane z zakupem lub modernizacją taboru niskoemisyjnego tj. m.in. system monitoringu w pojazdach, system komunikacji głosowej z pasażerami, tablice informacyjne,

- wydatki związane z zakupem rowerów miejskich wraz z zapleczem technicznym tj. m.in. stacje rowerowe (stojaki + terminal), wyposażone w autonomiczny system zasilania (np.: akumulator), system informatyczny do obsługi wypożyczeń rowerów miejskich,
- wydatki związane z infrastrukturą służącą obsłudze pasażerów m.in. przystanki, węzły przesiadkowe, wiaty, ławki przy przystankach i węzłach przesiadkowych, windy, poczekalnie dla pasażerów przy węzłach multimodalnych, kasy biletowe, biletomaty, punkty informacyjne dla pasażerów na przystankach i węzłach, system planowania podróży,
- wydatki przeznaczone w ramach zaplecza technicznego do obsługi taboru w zajezdni m.in. rezerwowe źródła zasilania, zabezpieczenia przeciwpożarowe i antykradzieżowe, zabezpieczenia instalacji do dystrybucji ekologicznych nośników energii w zakresie bezpieczeństwa i ochrony środowiska,
- wydatki z zakresu inteligentnych systemów transportowych wykorzystywane na potrzeby komunikacji zbiorowej w ramach systemów zarządzania transportem publicznym uwzględniających obsługę systemu informacji pasażerskiej oraz przystankowej, nadzór nad ruchem transportu publicznego,
- wydatki na drogi lokalne lub regionalne oraz drogi dla rowerów będą kwalifikowalne do wysokości 30% wydatków kwalifikowalnych projektu (z wyłączeniem wydatków objętych innymi limitami),
- wydatki na dostosowanie infrastruktury lub taboru do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (np.: podjazdy, windy).

3. Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10% finansowania unijnego w ramach projektu):

Realizowane w ramach cross-finansingu działania mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i dotyczą:

- promowania korzystania z publicznego transportu zbiorowego jako zachowania proekologicznego,
- organizacji i prowadzenia działań szkoleniowych w projektach z zakresu inteligentnych systemów transportowych oraz dotyczących zakupu lub modernizacji taboru.

W ramach wskazanych działań przewiduje się refundację następujących wydatków:

- praca trenerów i szkoleniowców
- dojazdy i zakwaterowanie trenerów,
- wynajem pomieszczeń do przeprowadzenia szkoleń,
- catering dla uczestników szkolenia,
- przygotowanie materiałów szkoleniowych,
- delegacja osób korzystających ze szkoleń.

Działanie III.2. Drogi

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy w szczególności:

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu:

- projekt organizacji ruchu na czas budowy.

2. Wydatki związane z realizacją projektu:

- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją w tym m.in. linii elektroenergetycznej, teletechnicznej, kanalizacji sanitarnej, sieci gazowej, ciepłowniczej, wodociągowej, urządzeń wodnych, urządzeń podziemnych specjalnego przeznaczenia oraz rozbiórka wiat przystankowych, przeniesienie obiektów kultu religijnego (maksymalnie do 10% wydatków kwalifikowalnych),
- przebudowa torów tramwajowych i przejazdów kolejowych, znajdujących się w ciągu drogi będącej przedmiotem projektu lub przechodzących przez nią,
- budowa, przebudowa zjazdów indywidualnych (jedynie w obrębie pasa drogowego) na odcinku objętym inwestycją,
- wydatki związane z zagwarantowaniem tymczasowego objazdu, jeżeli jest niezbędny w czasie realizacji inwestycji (np. tymczasowy most, droga objazdowa, oznakowanie objazdu),
- wydatki związane z przystosowaniem infrastruktury drogowej do wymogów ochrony środowiska (np. osłony i ekrany akustyczne, urządzenia odwadniające w tym: kanalizacja deszczowa, zbiorniki retencyjne, przepusty, sączki, zbiorniki odparowujące, separatory dla wód opadowych),
- prace wykończeniowe, w tym wykonanie umocnienia i zieleni drogowej,
- wydatki na opłaty za usunięcie drzew lub krzewów związane z realizacją projektów mogą być uznane za kwalifikowalne, jeśli zostały rzeczywiście i ostatecznie poniesione przez beneficjenta na rzecz innego podmiotu. W przypadku, gdy organem pobierającym opłatę administracyjną za wycinkę drzew i krzewów jest beneficjent (np. gmina) opłata taka nie stanowi wydatku kwalifikowalnego,
- wydatki związane z odszkodowaniami za utracone zbiory i naprawą szkód oraz niezbędne wydatki związane z opłatami/odszkodowaniami za czasowe zajęcie części nieruchomości w trakcie realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu,
- wydatki na zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego m.in. zatoki autobusowe, azyle dla pieszych przy przejściach, szykany przed przejściem dla pieszych, wyspy spowalniające ruch pojazdów, aktywne oznakowanie o stałej i zmiennej treści, wyniesienie skrzyżowania, kładki dla pieszych,
- oświetlenie na odcinku objętym inwestycją,
- wagi służące eliminacji z ruchu przeciążonych pojazdów, systemy monitorowania sterowania i zarządzania ruchem drogowym, kamery video służące do monitorowania ruchu, systemy informacji o stanie dróg i ich zatłoczeniu.

3. Wydatki związane z cross-financingiem (do wysokości 10% finansowania unijnego w ramach projektu):

- kampanie medialne z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- działania szkoleniowe i instruktażowe w projektach z zakresu inteligentnych systemów transportowych; w tym zakresie przewiduje się refundację następujących wydatków:
- praca trenerów i szkoleniowców,
- dojazdy i zakwaterowanie trenerów,
- wynajem pomieszczeń do przeprowadzenia szkoleń,
- catering dla uczestników szkolenia,
- przygotowanie materiałów szkoleniowych,
- delegacje osób korzystających ze szkoleń.

Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- wydatki związane z budową bądź zakupem bądź montażem wiat przystankowych,
- wydatki związane z pracami dodatkowymi przy przenoszeniu obiektów kultu religijnego stanowiących infrastrukturę kolidującą dla realizowanej inwestycji np. wykonanie ogrodzenia, oświetlenia kapliczek, wykonanie opasek betonowych wokół kapliczek.
- wydatki związane z zakupem sprzętu i pojazdów dla służb których zadaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- wydatki związane z budową/przebudową dróg dla rowerów, chodników, kładek i podziemnych przejść dla pieszych w pasie drogi, jeżeli projekt nie obejmuje prac na jezdni.

Działanie III.3 Transport multimodalny

1. Wydatki związane z realizacją projektu:

- budowa, przebudowa lub modernizacja placów składowych i przeładunkowych, magazynów, parkingów, dróg wewnętrznych, torów kolejowych niezbędnych dla funkcjonowania terminalu multimodalnego;
- przebudowa centrów logistycznych w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania terminalu multimodalnego;
- nabycie lub wytworzenie środków trwałych w tym: maszyn i urządzeń, narzędzi, przyrządów i instalacji, wyposażenia technicznego biur niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania terminalu multimodalnego;
- budowa, przebudowa lub modernizacja infrastruktury technicznej, w szczególności przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych lub telekomunikacyjnych;
- nabycie środków transportu w tym m.in.: uniwersalnych samojezdnych urządzeń przeładunkowych przystosowanych do przeładunku wszelkiego typu jednostek (kontenery ładowe, naczepy, nadwozia), bramowych suwnic kontenerowych, dźwigów, żurawi samochodowych, wozów podnośnikowych (czołowych i bocznych), lokomotyw manewrowych;
- zakup lub modernizacja systemów telematycznych umożliwiających monitorowanie pojazdów lub przewożonego ładunku, kontrolę parametrów pracy pojazdów i przekazywanie rejestrowanych danych do centrum ich przetwarzania;
- zakup lub modernizacja systemów informatycznych umożliwiających przetwarzanie uzyskanych danych w celu skutecznego zarządzania terminalem multimodalnym.

Działanie III.4 Kolej

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu:

- projekt organizacji ruchu na czas budowy.

2. Wydatki związane z realizacją projektu:

- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją w tym m.in. linii elektroenergetycznej, teletechnicznej, kanalizacji sanitarnej, sieci gazowej, ciepłowniczej, wodociągowej, urządzeń wodnych, urządzeń podziemnych specjalnego przeznaczenia (maksymalnie do 10% wydatków kwalifikowalnych),

- wydatki związane z zapewnieniem tymczasowego objazdu (np.: tymczasowy przejazd, droga objazdowa, oznakowanie objazdu), jeżeli jest niezbędny w czasie realizacji inwestycji,
- (dot. infrastruktury liniowej) - zakup sprzętu i wyposażenia w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania projektu m. in. sygnalizacja świetlna, urządzenia zabezpieczające i urządzenia łączności, systemy zarządzania i sterowania ruchem, urządzenia wykorzystywane do zwiększenia bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
- (dot. infrastruktury dworcowej i przystankowej) - m. in. dostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, nagłośnienie, informacja pasażerska i zegarowa, tablice informujące o odjazdach pociągów, monitoring, system zarządzania budynkiem, biletomaty, zaplecze sanitarne dla podróżnych, zakup i montaż elementów małej architektury typu ławki, stojaki na rowery, śmietniki, wykorzystanie OZE na potrzeby dworca, budowa miejsc postojowych, parking rowerowy, w tym także koszty związane z przystosowaniem infrastruktury dworcowej do potrzeb działalności komercyjnej,
- (dot. taboru kolejowego) - m.in. wydatki związane z wyposażeniem taboru w system informacji dla podróżnych, monitoring zewnętrzny i wewnętrzny pojazdu,
- wsparcie dla zaplecza technicznego służącego do obsługi nabytego, zmodernizowanego taboru, w tym także zakup i instalacja systemów monitoringu, systemów ppoż.,
- wydatki związane z przystosowaniem infrastruktury kolejowej do wymogów ochrony środowiska (np. urządzenia odwadniające w tym kanalizacja deszczowa, zbiorniki retencyjne, przepusty, sączki, zbiorniki odparowujące, separatory dla wód opadowych i inne),
- prace wykończeniowe, w tym wykonanie umocnienia, roślinność posadzona w celu ochrony zboczy, żywopłoty,
- wydatki na budowę kanalizacji teletechnicznej, związanej z potrzebami zarządzania infrastrukturą kolejową lub potrzebami ruchu kolejowego, na odcinku objętym projektem,
- wydatki na opłaty za usunięcie drzew lub krzewów związane z realizacją projektów mogą być uznane za kwalifikowalne, jeśli zostały rzeczywiście i ostatecznie poniesione przez beneficjenta na rzecz innego podmiotu. W przypadku, gdy organem pobierającym opłatę administracyjną za wycinkę drzew i krzewów jest beneficjent (np. gmina) opłata taka nie stanowi wydatku kwalifikowalnego,
- wydatki związane z odszkodowaniami za utracone zbiory i naprawą szkód oraz niezbędne wydatki związane z opłatami/odszkodowaniami za czasowe zajęcie części nieruchomości w trakcie realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu,
- wydatki na dostosowanie istniejącej infrastruktury lub taboru do potrzeb osób z niepełnosprawnościami np. podjazdy, windy, systemy informacji głosowej i wizualnej.

3. Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10% finansowania unijnego w ramach projektu):

Realizowane w ramach cross-finansingu działania mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i dotyczą:

- organizacji i prowadzenia działań szkoleniowych w projektach z zakresu inteligentnych systemów transportowych oraz projektach dotyczących zakupu lub modernizacji taboru kolejowego.

W ramach wskazanych działań przewiduje się refundację następujących wydatków:

- praca trenerów i szkoleniowców,
- dojazdy i zakwaterowanie trenerów i szkoleniowców,
- wynajem pomieszczeń do przeprowadzenia szkoleń,

- catering dla uczestników szkolenia,
- przygotowanie materiałów szkoleniowych,
- delegacje osób korzystających ze szkoleń.

Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- wydatki związane z bieżącym utrzymaniem infrastruktury kolejowej,
- wydatki na wyposażenie wydzielonej przestrzeni komercyjnej.

Część Szczegółowa Wydatków Kwalifikowalnych dla osi priorytetowej

IV Gospodarka niskoemisyjna

Limity wydatków obowiązujące dla wszystkich działań w ramach IV Osi:

- Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych;
- wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych - łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu;
- wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych.

Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy w szczególności:

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu:

- wydatki poniesione na wykonanie dokumentacji (w tym m.in. dokumentacji związanej z wykonaniem próbnymi odwiertów geotermalnych, badań geologicznych, audytów energetycznych).

2. Wydatki związane z realizacją projektu:

- wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych projektu,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją (maksymalnie do 10% wydatków kwalifikowalnych),
- wykonywanie odwiertów geotermalnych, w tym odwiertów badawczych,
- wydatki związane z budową, przebudową lub modernizacją sieci niskiego napięcia (poniżej 110 kV), umożliwiających przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (maksymalnie do 15% wydatków kwalifikowalnych),
- zakup i montaż niezbędnych urządzeń infrastruktury służącej wytwarzaniu energii pochodzących ze źródeł odnawialnych, w tym:
 - o mechanizmów sterowania pozycją paneli fotowoltaicznych (trackery), służących pozycjonowaniu solarnych źródeł wytwarzania energii elektrycznej,
 - o maszyn służących ładowaniu biomasy do instalacji spalających biomasę lub instalacji biogazowni (np. ładowarki, koparki), wykorzystywanych jedynie w procesie technologicznym,
- wydatki związane z budową lub modernizacją infrastruktury służącej do dystrybucji energii elektrycznej i ciepłej pochodzącej ze źródeł odnawialnych (maksymalnie do 15% wydatków kwalifikowalnych), w tym:
 - o budowa, przebudowa wewnętrznej instalacji elektroenergetycznej / ciepłej służącej podłączeniu źródła produkującego energię z obiektem, który ma być zasilany

(w przypadku projektów dotyczących produkcji energii z OZE na potrzeby własne beneficjenta),

- systemy magazynowania wytworzonej energii elektrycznej lub ciepłej (maksymalnie do 10% wydatków kwalifikowalnych),
- systemy monitoringu służące badaniu efektywności instalacji oraz wpływu na środowisko naturalne,
- wydatki związane z odszkodowaniami za utracone zbiory i naprawą szkód oraz niezbędne wydatki związane z opłatami/odszkodowaniami za czasowe zajęcie części nieruchomości w trakcie realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu,
- wycinka drzew i krzewów, jeżeli jest to niezbędne do realizacji projektu.

Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- zakup środków transportu,
- budowa lub modernizacja linii produkcyjnych służących do wytwarzania biopaliw oraz jednostek wytwórczych energii elektrycznej i ciepłej wykorzystujących OZE,
- wydatki związane z uruchomieniem i prowadzeniem plantacji roślin służących do produkcji biomasy i biopaliw,
- podłączenie indywidualnych użytkowników do sieci energetycznych i ciepłych,
- zakup i montaż używanej infrastruktury w zakresie energii wiatrowej oraz używanej infrastruktury w zakresie spalania biomasy,
- instalacje do współspalania biomasy z paliwami kopalnymi.

Działanie IV.2. Termomodernizacja budynków

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy w szczególności:

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu:

- wydatki poniesione na wykonanie audytu energetycznego,
- wydatki poniesione na wykonanie ekspertyz przyrodniczych (ekspertyzy ornitologiczne, chiropterologiczne).

2. Wydatki związane z realizacją projektu:

- przyłączenie do sieci ciepłowniczej (w przypadku zastąpienia ogrzewania istniejącego, ogrzewaniem z sieci miejskiej),
- nadzór przyrodniczy (jeżeli jest konieczny dla realizacji projektu),
- przeprowadzenie niezbędnych robót towarzyszących, stanowiące element prac remontowych i modernizacyjnych, określonych w audycie energetycznym (np.: instalacja odgromowa, instalacja elektryczna, obróbki blacharskie, remont i przebudowa kominów i innych elementów konstrukcyjnych, opaski wokół budynku, remont schodów i balkonów zewnętrznych). Wydatki kwalifikowalne dotyczące prac termomodernizacyjnych prowadzonych w ramach projektu muszą wynikać z założeń przeprowadzonego audytu energetycznego.

Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- koszty prac remontowych i modernizacyjnych budynków poddanych termomodernizacji, nie wynikających bezpośrednio z audytu energetycznego,
- zakup i montaż instalacji telefonicznej,
- zakup i montaż sieci internetowej,
- przedsięwzięcia dotyczące ogrzewania węglowego,
- koszty transportu i utylizacji azbestu usuniętego z termomodernizowanego budynku (jeśli dotyczy),
- zagospodarowanie terenu wokół budynku,
- zakup, dostawa i montaż rolet (w tym rolet ppoż.).

Działanie IV.3 Ochrona powietrza

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy w szczególności:

1. Wydatki przeznaczone na przygotowanie projektu:

- wydatki dotyczące przygotowania projektu pilotażowego lub demonstracyjnego w tym m.in. badania geotechniczne,
- wydatki związane ze sporządzeniem obliczeń potwierdzających osiągnięcie przez budynek standardu pasywnego budynku użyteczności publicznej, wymaganych dla projektów z zakresu budownictwa pasywnego,
- wydatki związane z przystosowaniem do zmiany systemów zasilania.

2. Wydatki związane z realizacją projektu:

- wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych projektu,
- adaptacja pomieszczeń na potrzebę nowego źródła ciepła,
- dostosowanie istniejących instalacji do nowego sposobu zasilania budynku w ciepło,
- wykonanie węzłów cieplnych, tylko jeśli będą stanowiły własność Beneficjenta,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją w zakresie sieci ciepłowniczych (maksymalnie do 10% wydatków kwalifikowalnych),
- wydatki związane z oświetleniem zewnętrznym w tym m.in.: z układem optycznym, układem zasilającym, systemem mocowania, systemem sterowania oświetleniem,
- wydatki związane z wykorzystaniem OZE w ramach oświetlenia zewnętrznego,
- wydatki związane z budową nowego budynku pasywnego użyteczności publicznej w określonym miejscu.

3. Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10% finansowania unijnego w ramach projektu):

Realizowane w ramach cross-finansingu działania mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i dotyczą wydatków na organizację i przeprowadzenie akcji promocyjnych i informacyjnych wśród mieszkańców objętych projektem inwestycyjnym.

Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- elementy wyposażenia budynków pasywnych,
- modernizacja lub wymiana oświetlenia wewnątrz budynków,

- modernizacja oświetlenia na zewnątrz budynków,
- przedsięwzięcia w zakresie ogrzewania węglowego,
- wydatki związane z zagospodarowaniem terenu wokół budynków pasywnych,
- przedsięwzięcia dotyczące odbudowy, rozbudowy i nadbudowy (w zakresie przedsięwzięć dotyczących pasywnych budynków użyteczności publicznej).

Część Szczegółowa Wydatków Kwalifikowalnych dla osi priorytetowej

V Ochrona środowiska

Limity wydatków obowiązujące dla wszystkich działań w ramach V Ochrona środowiska:

- Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych.
- Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych - łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu.
- Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych.

Działanie V.1 Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom

Poddziałanie V.1.1 Gospodarka wodna i zarządzanie ryzykiem

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla poddziałania zaliczamy w szczególności:

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu:

- wydatki poniesione na wykonanie dokumentacji (w tym m.in. plany postępowania w sytuacjach zagrożenia powodziowego dotyczące obiektów objętych zakresem projektu, badania geotechniczne).

2. Wydatki związane z realizacją projektu:

- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- systemy monitoringu i zabezpieczenia przeciwpowodziowego, przed pożarami lasów i przed niekorzystnymi zjawiskami naturalnymi wraz z niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania sprzętem elektronicznym (w tym komputery oraz kamery TV przemysłowej) wraz z oprogramowaniem,
- sieć łączności alarmowo-dyspozycyjnej służąca ochronie lasów przed pożarami,
- wieże monitoringowe lub maszty służące do obserwacji zagrożenia pożarowego lasów.
- infrastruktura związana z ochroną przeciwpożarową lasów w tym pasy przeciwpożarowe, zbiorniki wodne, urządzenia zwiększające retencję wodną,
- adaptacja istniejących pomieszczeń na potrzeby funkcjonowania systemów monitoringu i wczesnego reagowania na sytuacje kryzysowe oraz prognozowania występowania zagrożeń,
- systemy zbierania, oczyszczania i ponownego wykorzystania wód opadowych w miejscu ich powstawania (m. in. budowa systemów zbierania otwartych lub zamkniętych zbiorników, podczyszczania oraz wykorzystywania wód opadowych np. do celów nawodnień parków i ogrodów miejskich, otwartych lub zamkniętych zbiorników wód opadowych).

- systemy usprawniające infiltrowanie wód opadowych w miastach o liczbie mieszkańców poniżej 100 tys. (infiltracja powierzchniowa i podpowierzchniowa),
- wydatki na opłaty za usunięcie drzew lub krzewów związane z realizacją projektów mogą być uznane za kwalifikowalne, jeśli zostały rzeczywiście i ostatecznie poniesione przez beneficjenta na rzecz innego podmiotu.
- W przypadku, gdy organem pobierającym opłatę administracyjną za wycinkę drzew i krzewów jest beneficjent (np. gmina) opłata taka nie stanowi wydatku kwalifikowalnego,
- wydatki związane z odszkodowaniami za utracone zbiory i naprawą szkód oraz niezbędne wydatki związane z opłatami lub odszkodowaniami za czasowe zajęcie części nieruchomości w trakcie realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu,
- wydatki związane z zagospodarowaniem terenu wokół zbiornika wodnego objętego projektem będą kwalifikowalne na gruntach przeznaczonych pod zbiornik wodny i na obszarze nie większym niż do 10 metrów od granicy wyznaczonego Max PP (maksymalny poziom piętrzenia). Zagospodarowanie terenu przy urządzeniach wodnych zlokalizowanych na ciekach naturalnych będzie uznane za kwalifikowalne tylko w granicach ustalonej linii brzegu,
- wydatki związane z zagospodarowaniem wałów przeciwpowodziowych na potrzeby utworzenia szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego, jak również budowy drogi rowerowej jedynie jako element projektu polegającego na budowie, przebudowie lub modernizacji wałów przeciwpowodziowych w celu zwiększenia ochrony przeciwpowodziowej.

3. Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10% finansowania unijnego w ramach projektu):

- wydatki poniesione na szkolenia personelu obsługującego systemy i urządzenia zarządzania zagrożeniami w zakresie następujących wydatków:
- praca trenerów i szkoleniowców,
- dojazdy i zakwaterowanie trenerów,
- wynajem pomieszczeń do przeprowadzenia szkoleń,
- catering dla uczestników szkolenia,
- przygotowanie materiałów szkoleniowych,
- delegacja osób korzystających ze szkoleń.

Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- zakup środków transportu,
- moduły gaśnicze montowane na samochodach i przyczepkach,
- melioracje wodne szczegółowe,
- kanalizacja deszczowa,
- drogi leśne,
- place manewrowe.

Poddziałanie V.1.2 Rozwój Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego

1. Wydatki związane z realizacją projektu:

- zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych, obejmujący również wyposażenie tych samochodów w sprzęt służący do prowadzenia akcji ratowniczych.

Działanie V.2 Gospodarka odpadami

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy w szczególności:

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu:

- badania i ekspertyzy np. odwierty próbne, sondowanie gruntu, itd., prace geodezyjne i geologiczne, tylko w sytuacji, gdy są niezbędne do prawidłowej realizacji projektu.

2. Wydatki związane z realizacją projektu:

- nabycie przenośnych środków trwałych, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania infrastruktury lub podnoszących jej wydajność (np. specjalistyczne samochody, kontenery i pojemniki na odpady w przypadku przedsięwzięć polegających na sortowaniu odpadów u źródła),
- place manewrowe, drogi wewnętrzne, drogi dojazdowe w zakresie niezbędnym do prawidłowej realizacji projektu,
- chodniki i opaski chodnikowe w ramach sieci wewnątrzzakładowej,
- specjalistyczne kontenery do prawidłowego magazynowania odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych (np. zużyte świetlówki i akumulatory, przeterminowane leki, rozpuszczalniki, farby i kleje),
- instalacje i sieci wewnątrzzakładowe (elektroenergetyczne sn i nn, słaboprądowe, wodociągowe, kanalizacji – sanitarnej, technologicznej i odcieków, kanalizacji deszczowej wraz z układem podczyszczania, sieć biogazu),
- przyłącza i sieci zewnętrzne niezbędne do prawidłowej realizacji projektu,
- parkingi,
- ogrodzenie,
- zieleń ochronna,
- oświetlenie terenu,
- instalacje ppoż. i monitoringu,
- demontaż i utylizację azbestu (w tym w szczególności koszty związane z usunięciem elementów azbestowych, ich składowaniem na miejscu zbiórki oraz utylizacją),
- wydatki związane z likwidacją dzikich wysypisk (w zakresie zbiórki, wywozu i zdeponowania na składowiskach odpadów)

Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- zakup samochodów osobowych,
- zakup / montaż elementów elewacji i dachu służących zastąpieniu zdemontowanych z budynków elementów zawierających azbest,
- koszty związane z zagospodarowaniem terenu oczyszczonego w wyniku likwidacji dzikiego wysypiska śmieci bądź usunięcia azbestu.

Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy w szczególności:

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu:

- projekt organizacji ruchu na czas budowy.

2. Wydatki związane z realizacją projektu:

- wydatki związane z budową, w tym rozbudową sieci wodociągowej, ujęć lub stacji uzdatniania wody lub zakupem lub remontem urządzeń służących gromadzeniu, odprowadzaniu, uzdatnianiu lub przesyłowi wody oraz zakupem specjalistycznych urządzeń lub aparatury do pomiaru, monitoringu i analizy sieci wodociągowej (np. mobilne laboratoria, instalacje kontrolno-pomiarowe), będą kwalifikowane do 30% wydatków kwalifikowalnych,
- wydatki na opłaty z tytułu zajęcia pasa drogowego mogą być uznane za kwalifikowalne, jeśli zostały rzeczywiście i ostatecznie poniesione przez beneficjenta na rzecz innego podmiotu. W przypadku, gdy organem pobierającym opłatę administracyjną z tytułu zajęcia pasa drogowego jest beneficjent (np. gmina) opłata taka nie stanowi wydatku kwalifikowalnego,
- wydatki na odtworzenie nawierzchni drogi w zakresie wynikającym z zezwolenia na zajęcie pasa drogowego,
- wydatki na odtworzenie nawierzchni drogi poza pasem prowadzonych robót mogą być uznane za kwalifikowalne jeśli obowiązek odtworzenia nawierzchni drogi wynika z zezwolenia na zajęcie pasa drogowego,
- wydatki związane z odszkodowaniami za utracone zbiory i naprawą szkód oraz niezbędne wydatki związane z opłatami/odszkodowaniami za czasowe zajęcie części nieruchomości w trakcie realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu,
- wydatki związane z zagospodarowaniem osadów powstałych w procesie oczyszczania ścieków komunalnych (w szczególności obróbka biologiczna, chemiczna, termiczna), w zakresie wymaganym przepisami ustawy o odpadach jedynie jako element szerszego projektu infrastrukturalnego,
- wydatki związane z infrastrukturą oczyszczalni ścieków niezwiązaną bezpośrednio z procesem technologicznym (m.in. drogi technologiczne, ogrodzenie, systemy ppoż., monitoring, pomieszczenia socjalne),
- zakup urządzeń pomiarowych sieci kanalizacyjnych m.in. kamery inspekcyjne, monitoring kanalizacji, analizatory, elektrody procesowe,
- budowa kanalizacji deszczowej pod warunkiem, że jest ona elementem projektu dotyczącego inwestycji w kanalizację sanitarną, w szczególności jest realizowana w ramach projektu, którego celem jest rozdział kanalizacji ogólnospławnej na kanalizację deszczową i sanitarną.

3. Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- budowa przyłączy kanalizacyjnych i wodociagowych w rozumieniu Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- zakup środków transportu (np. wozy asenizacyjne),
- zakup wyposażenia niezwiązanego bezpośrednio z procesem technologicznym realizowanym na oczyszczalni ścieków.

Działanie V.4 Ochrona przyrody

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy w szczególności:

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu:

- wydatki poniesione na wykonanie dokumentacji (w tym m.in. plany ochrony gatunków i siedlisk, inwentaryzacji przyrodniczej, specyficzne badania herpetologiczne, badania ornitologiczne, badania mykologiczne, monitoring gatunków roślin rzadkich i chronionych oraz ich siedlisk,

opisu stanu istniejącego wraz z analizą potrzeb oraz analizą opcji, analizy genetyczne i ekspertyzy taksonomiczne).

2. Wydatki związane z realizacją projektu:

- ochrona różnorodności gatunkowej – ścinanie drzew, przygotowanie gruntu i uporządkowanie zieleni istniejącej, nasadzenie drzew i krzewów.
 - wydatki związane z nowymi nasadzeniami niezbędnymi do prawidłowej realizacji projektu w tym: roboty porządkowe i przygotowawcze, roboty agrotechniczne, zadrzewienia, trawniki, roboty pielęgnacyjne.
 - koszty związane z realizacją zadań z zakresu czynnej ochrony przyrody w tym m.in. przywracanie właściwego stanu siedlisk, usuwanie gatunków inwazyjnych, zakup i montaż budek dla ptaków i ssaków, budowa schronień i miejsc rozrodu dla gatunków chronionych i rzadkich, nasadzenia roślin żywicielskich.
 - monitoring przyrody (regularne obserwacje i pomiary wybranych elementów przyrody żywej, prowadzone dla uzyskania informacji o zmianach tych elementów w czasie.)
 - zachowanie otwartego charakteru ekosystemów nieleśnych- usuwanie roślinności drzewiastej
 - kształtowanie struktury roślinności zielnej
 - renaturyzacja cieków w tym także renaturyzacja zbiorników wodnych (czyszczenie, pogłębianie itp.)
 - przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne, prace ziemne, prace związane z zagospodarowaniem terenu.
 - zakup i montaż wyposażenia nierozzerwalnie związanego z celami projektu i jego funkcjonowaniem
- **infrastruktura szlaku turystycznego w tym m.in. :**
- o ciągi piesze i rowerowe; budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej, w tym ścieżek przyrodniczo- edukacyjnych,
 - o parkingi, ciągi pieszo-rowerowo, ścieżki dydaktyczne,
 - o oświetlenie (wykonanie niezbędnych instalacji stanowiących element ciągu pieszego i parkingu pozwalających na korzystanie z infrastruktury również po zmroku),
 - o przygotowanie nawierzchni (wyrównanie, utwardzenie, mostki, kładki, podesty),
- **mała architektura:**
- o plac zabaw
 - o ogrodzenie
 - o tablice informacyjne
 - o kosze na śmieci
 - o toalety
 - o kontenery na śmieci
 - o stoliki z siedziskami

3. Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10 % finansowania unijnego w ramach projektu):

koszty związane z edukacją przyrodniczą oraz promowaniem ekologii:

- koszty organizacji szkoleń, warsztatów, zajęć edukacyjnych, konkursów (wynagrodzenie ekspertów, wynajem sali, wyżywienie, nagrody itp.),

- koszty wynajęcia powierzchni reklamowej (m.in. słupy reklamowe, bilbordy, telebimy, parkiet, boiska), niezwiązane z promocją realizowanego projektu,
- koszty wynajęcia i montaż sceny, sprzętu i urządzeń niezbędnych do organizacji wydarzenia (m.in. nagłośnienie, oświetlenie),
- zakup i instalacja oznakowania niezbędnego do prowadzenia kampanii edukacyjno-informacyjnej,
- koszty tłumaczeń na języki obce elementów niezbędnych do realizacji projektu (m.in. wydawnictw, materiałów prasowych, broszur, folderów)

Część Szczegółowa Wydatków Kwalifikowalnych dla osi priorytetowej

VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu

Limity wydatków obowiązujące dla wszystkich działań w ramach VI Osi:

- wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% kosztów kwalifikowalnych (limit nie dotyczy projektów w zakresie zabytków wpisanych do rejestru zabytków realizowanych w ramach działania VI.1);
- wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowalne do wysokości 10% kosztów kwalifikowalnych projektu;
- wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20.000 PLN. Kwota jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu;
- wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych;
- wartość cross-finansingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.

Limity wydatków obowiązujące dla działań VI.1 oraz VI.3:

- wydatki związane z zabytkami ruchomymi będą kwalifikowalne do wysokości 10% kosztów kwalifikowalnych.

Działanie VI.1. Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy w szczególności:

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu:
 - opracowanie analizy popytu;
2. Wydatki związane z realizacją projektu

Typ projektu nr 1

1. Koszty związane z pracami konserwatorskimi, restauratorskimi lub robotami budowlanymi przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, niezbędne do zachowania pełnionych przez nie funkcji kulturalnych lub do nadania im takich funkcji np. wydatki związane z pracami ziemnymi, wykonaniem badań archeologicznych, budowlano-montażowymi, instalacyjnymi, termomodernizacją, przebudową infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją, przebudową korytarzy, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych; odbudowa części budynku będącego zabytkiem obejmująca maksymalnie 30% kubatury stanu docelowego odbudowywanego budynku).

W ramach w/w typu **wyłącznie jako element projektu** kwalifikowane będą koszty związane z realizacją następujących przedsięwzięć:

- zakup wyposażenia oraz usług niezbędnych do zachowania pełnionych funkcji kulturalnych lub nadania funkcji kulturalnych (w tym wydatki na usługę zewnętrzną związaną z tworzeniem nowej ekspozycji lub modernizacją ekspozycji istniejącej);

- wydatki związane z zagospodarowaniem otoczenia wokół zabytku (jeżeli to otoczenie jest wpisane do rejestru zabytków) np. nowe nasadzenia lub uporządkowanie starych nasadzeń; obiekty małej architektury – zakup nowych oraz remont/odnowa starych; remont/naprawa ścieżek lub chodników, prace ziemne, instalacyjne, budowlano-montażowe;
- wydatki na konserwację i restaurację zabytków ruchomych, w tym przede wszystkim muzealiów, starodruków, zbiorów piśmienniczych, archiwaliów, księgozbiorów, zabytków archeologicznych (do 10% kosztów kwalifikowalnych projektu);
- wydatki związane z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych w zakresie zwiększenia dostępu do kultury oraz digitalizacją zasobów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnienie, np.
 - o wydatki poniesione na opracowanie portali internetowych związanych z realizacją projektu (digitalizacją i udostępnianiem zasobów dziedzictwa kulturowego);
 - o wydatki na zakup sprzętu (np. skanery, aparaty fotograficzne, profesjonalne monitory) i oprogramowania niezbędnych do przeprowadzenia digitalizacji zasobów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnienia;
 - o wydatki na prace budowlane oraz zakup wyposażenia niezbędnych do dostosowania pomieszczeń do utworzenia w nich pracowni digitalizacji;
 - o wydatki związane z zakupem sprzętu do prezentacji multimedialnych oraz innych nowoczesnych rozwiązań interaktywnych;
 - o koszty prac związanych z wdrożeniem e-informacji w obszarze kultury;
- wydatki związane z ochroną zabytku przed zagrożeniami, w szczególności w zakresie zabezpieczeń przeciwpożarowych, przeciwwłamaniowych (np. zakup urządzeń gaśniczych, zakup i instalacja czujników dymu, CO2, zakup i instalacja alarmów przeciwwłamaniowych lub innych urządzeń chroniących przed kradzieżą, zakup i montaż instalacji odgromowych);
- wydatki na energooszczędne rozwiązania techniczne lub technologiczne w obiekcie;
- wydatki na dostosowanie obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez prace budowlane lub zakup i montaż wyposażenia (np. podjazdy, windy).

Typ projektu nr 2

1. Koszty związane z robotami budowlanymi w obiektach instytucji kultury np. wydatki związane z pracami ziemnymi, budowlano-montażowymi, instalacyjnymi, termomodernizacją, przebudową infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją (z wyłączeniem budowy nowych budynków w określonym miejscu oraz odbudowy).

2. Wydatki związane z zakupem wyposażenia dla instytucji kultury związanego z prowadzeniem działalności kulturalnej.

W ramach w/w typu **wyłącznie jako element projektu** kwalifikowane będą koszty związane z realizacją następujących przedsięwzięć:

- wydatki na konserwację i restaurację zabytków ruchomych, w tym przede wszystkim muzealiów, starodruków, zbiorów piśmienniczych, archiwaliów, księgozbiorów (do 10% kosztów kwalifikowalnych projektu);
- wydatki związane z ochroną zasobów przed zagrożeniami, w szczególności w zakresie zabezpieczeń przeciwpożarowych, przeciwwłamaniowych (np. zakup urządzeń gaśniczych, zakup i instalacja czujników dymu, CO2, zakup i instalacja alarmów przeciwwłamaniowych lub innych urządzeń chroniących przed kradzieżą, zakup i montaż instalacji odgromowych);
- wydatki na energooszczędne rozwiązania techniczne lub technologiczne w obiekcie;

- wydatki związane z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych w zakresie zwiększenia dostępu do kultury oraz digitalizacją zasobów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnienie, np.
 - o wydatki poniesione na opracowanie portali internetowych związanych z realizacją projektu (digitalizacją i udostępnianiem zasobów dziedzictwa kulturowego);
 - o wydatki na zakup sprzętu (np. skanery, aparaty fotograficzne, profesjonalne monitory) i oprogramowania niezbędnych do przeprowadzenia digitalizacji zasobów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnienia;
 - o wydatki na prace budowlane oraz zakup wyposażenia niezbędnych do dostosowania pomieszczeń do utworzenia w nich pracowni digitalizacji;
 - o wydatki związane z zakupem sprzętu do prezentacji multimedialnych oraz innych nowoczesnych rozwiązań interaktywnych;
 - o koszty prac związanych z wdrożeniem e-informacji w obszarze kultury;
- wydatki na usługę zewnętrzną związaną z tworzeniem nowej ekspozycji lub modernizacją ekspozycji istniejącej;
- wydatki na dostosowanie obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez prace budowlane lub zakup i montaż wyposażenia (np. podjazdy, windy).

3. Wydatki związane z cross-financingiem

Wykorzystanie mechanizmu cross-financingu możliwe będzie, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów.

- wydatki na działania szkoleniowe i instruktażowe, pozostające w ścisłym związku z przedmiotem projektu, których celem jest m.in. umożliwienie eksploatacji zakupionych urządzeń i sprzętu:
 - o praca trenerów i szkoleniowców;
 - o dojazdy i zakwaterowanie trenerów;
 - o catering dla uczestników;
 - o wynajem pomieszczeń do przeprowadzania szkoleń;
 - o przygotowanie materiałów szkoleniowych;
 - o delegacja osób korzystających ze szkoleń;
- przygotowanie szerokiej oferty turystycznej skierowanej do różnorodnych grup odbiorców
- wydatki na działania informacyjno-promocyjne
- wydatki na działania kulturalno-edukacyjne z wykorzystaniem produktów projektu np. na rzecz społeczności lokalnej, spełniające cel działania VI.1

4. Inne wydatki kwalifikowalne

Kategorie wydatków wykraczające poza opisane dotychczas mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli konieczność ich poniesienia wynika bezpośrednio ze specyfiki realizowanego projektu i jeśli zostaną wskazane w umowie o dofinansowanie.

5. Wydatki niekwalifikowalne

- wydatki związane z bieżącą eksploatacją i utrzymaniem obiektów będących przedmiotem projektu;
- wydatki związane z zakupem środków transportu;

- wydatki związane z budową nowego budynku w określonym miejscu;
- wydatki na organizację wydarzeń wystawienniczych oraz ekspozycji, jak również innych imprez o charakterze kulturalnym, np. festiwali;
- zakup eksponatów muzealnych oraz dzieł sztuki;
- wydatki na odbudowę budynków nie będących zabytkiem wpisanym do rejestru;
- wydatki na odbudowę zabytku wpisanego do rejestru, która przekracza 30% kubatury stanu docelowego odbudowywanego budynku.

Działanie VI.2 Rozwój gospodarki turystycznej

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy w szczególności:

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu

- przygotowanie przez jednostkę samorządu terytorialnego planu działań dotyczącego rozwoju oraz promocji gospodarki turystycznej, w tym m.in. wykonanie badań rynkowych i marketingowych, inwentaryzacja oraz ocena potencjału turystycznego, rynków promocji, narzędzi i technik promocyjnych;

2. Wydatki związane z realizacją projektu

- wydatki na budowę, przebudowę infrastruktury turystycznej (w tym prace konserwatorskie, restauratorskie, prace ziemne, instalacyjne, budowlano-montażowe, prace rozbiórkowe, wydatki na budowę lub przebudowę tras i szlaków turystycznych);
- wydatki na roboty budowlane prowadzone w celu przystosowania istniejących obiektów do pełnienia funkcji turystycznych;
- Wydatki na inwestycje przyczyniające się do tworzenia lub rozwoju produktów regionalnych (w tym wydatki bezpośrednio związane z rejestracją produktów regionalnych) – tylko w ramach poddziałania VI.2.1

Wyłącznie jako element projektu kwalifikowane będą koszty związane z realizacją następujących przedsięwzięć:

- wydatki związane z zakupem wyposażenia i sprzętu niezbędnego do realizacji projektu (w tym wydatki związane z wyposażeniem nowych miejsc pracy we wspieranych obiektach);
- wydatki na zagospodarowanie bezpośredniego otoczenia funkcjonalnie powiązanego z realizowanym projektem (ścieżki/chodniki – budowa, przebudowa lub remont, obiekty małej architektury – zakup nowych lub renowacja starych, budowa miejsc postojowych, zaplecze sanitarne – budowa, przebudowa lub remont; nowe nasadzenia lub uporządkowanie starych nasadzeń, prace ziemne, instalacyjne, budowlano-montażowe);
- wydatki związane z wprowadzeniem systemu oznakowania obszarów i atrakcji turystycznych (zakup materiałów oraz wykonanie i instalacji znakowania), wraz z ewentualnymi kosztami zgłoszenia budowy lub pozwolenia na ich budowę;
- koszty odnoszące się do dziedzictwa kulturowego i infrastruktury kulturalnej (w tym zakup sprzętu i wyposażenia jedynie w zakresie obsługi ruchu turystycznego);
- wydatki na kampanie promujące ofertę turystyczną (np. wydatki związane z przygotowaniem oraz prowadzeniem kampanii marketingowej, wydatki związane z reklamą w prasie, w radiu, telewizji, internecie, na billboardach, drukowaniem ulotek, folderów promocyjnych, stworzeniem i prowadzeniem portalu internetowego);

- wydatki na inwestycje w zakresie dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą, niezbędną do realizacji projektu (do wysokości 10% kosztów kwalifikowalnych projektu);

3. Wydatki związane z cross-finansowaniem

Wykorzystanie mechanizmu cross-finansingu możliwe będzie, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów.

- Wydatki na działania szkoleniowe i instruktażowe, pozostające w ścisłym związku z przedmiotem projektu, których celem jest m.in. umożliwienie eksploatacji zakupionych urządzeń i sprzętu lub też wydatki na działania szkoleniowe dla mieszkańców obszaru objętego projektem, mające na celu np. aktywizację tych osób na rynku pracy:
 - o praca trenerów, szkoleniowców i przewodników;
 - o dojazdy i zakwaterowanie trenerów;
 - o catering dla uczestników;
 - o wynajem pomieszczeń do przeprowadzania szkoleń;
 - o przygotowanie materiałów szkoleniowych;
 - o delegacja osób korzystających ze szkoleń.
 - o przygotowanie szerokiej oferty turystycznej skierowanej do różnorodnych grup odbiorców.
- wydatki na działania informacyjno-promocyjne.

4. Inne wydatki kwalifikowalne

Kategorie wydatków wykraczające poza opisane dotychczas mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli konieczność ich poniesienia wynika bezpośrednio ze specyfiki realizowanego projektu i jeśli zostaną wskazane w załączniku do umowy o dofinansowanie.

5. Wydatki niekwalifikowalne

- wydatki związane z bieżącą eksploatacją i utrzymaniem obiektów będących przedmiotem projektu;
- wydatki związane z zakupem środków transportu;
- zakup eksponatów muzealnych oraz dzieł sztuki.

Działanie VI.3 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy w szczególności:

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu VI.3
 - przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko (jeśli jest wymagane);
2. Wydatki związane z realizacją projektu

W działaniu wspierane będą kompleksowe projekty odnoszące się do wszystkich sfer: materialno-przestrzennej, społecznej, gospodarczej oraz środowiskowej poprzez realizację następujących typów projektów:

- wydatki związane z pracami konserwatorskimi, restauratorskimi, robotami budowlanymi (z wyłączeniem budowy nowych budynków w określonym miejscu) prowadzące do przywrócenia lub nadania nowych funkcji, wraz z możliwością zakupu sprzętu i wyposażenia niezbędnego do realizacji celu projektu (np. prace ziemne, instalacyjne, budowlano-montażowe, prace rozbiórkowe);
- wydatki na zagospodarowanie przestrzeni publicznej funkcjonalnie powiązanej z obiektami poddawanych rewitalizacji, w tym wydatki na budowę, przebudowę, rozbudowę, remont miejsc rekreacji i terenów zielonych, zakup i montaż obiektów małej architektury, prace ziemne, instalacyjne (wydatki na ciągi piesze lub drogi rowerowe realizowane bez inwestycji w drogę lokalną nie wliczają się do limitu na drogi lokalne);
- wydatki, na prace konserwatorskie i restauratorskie lub remont części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych (np. prace ziemne, instalacyjne, budowlano-montażowe).

Wyłącznie jako element projektu kwalifikowane będą koszty związane z realizacją następujących przedsięwzięć:

- wydatki na prace termomodernizacyjne w oparciu o audyt energetyczny, który został załączony we wniosku o dofinansowanie (w przypadku wielorodzinnych budynków mieszkalnych w odniesieniu do części wspólnych budynku);
- wydatki na energooszczędne rozwiązania techniczne lub technologiczne;
- wydatki na dostosowanie obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez prace budowlane lub zakup i montaż wyposażenia (np. podjazdy, windy);
- wydatki związane z zakupem i instalacją monitoringu lub oświetlenia w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego;
- wydatki na budowę, przebudowę, rozbudowę dróg lokalnych (gminnych, powiatowych) wraz z infrastrukturą towarzyszącą, wyłącznie gdy będą przyczyniać się do fizycznej, gospodarczej i społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych jako element programu rewitalizacji do maksymalnej wysokości 20% kosztów kwalifikowalnych projektu,
- wydatki na budowę, przebudowę, podłączenie do infrastruktury sieciowej na obszarze objętym projektem w celu zapewnienia dostępu obiektów i terenów rewitalizowanych do podstawowych usług komunalnych (wydatki na infrastrukturę sieciową nie wlicza się do limitu wydatków na drogi lokalne);
- wydatki na komponent kulturalny pod warunkiem, iż komponent ten nie przekracza 2 mln EUR kosztów kwalifikowalnych projektu (o przynależności wydatków do limitu świadczy funkcja kulturalna jaką pełni lub będzie pełnił dany obiekt po zakończeniu projektu, np. urząd zlokalizowany w budynku zabytkowym nie podlega temu limitowi, gdyż nie pełni funkcji kulturalnej):
 - wydatki na odbudowę obiektu zabytkowego przeznaczonego na cele kulturalne (odbudowa maksymalnie 30% kubatury stanu docelowego odbudowywanego obiektu);
 - wydatki na prace konserwatorskie i restauratorskie, przebudowę, nadbudowę, rozbudowę, remont, rozbiórkę zabytków nieruchomych (wpisanych do rejestru zabytków lub do gminnej ewidencji zabytków) lub obiektów, które pełnią funkcję kulturalną lub są przeznaczone do pełnienia takiej funkcji;
 - wydatki na energooszczędne rozwiązania techniczne lub technologiczne;
 - wydatki na dostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez prace budowlane lub zakup i montaż wyposażenia (np. podjazdy, windy);
 - wydatki związane z zakupem sprzętu i wyposażenia niezbędnego do realizacji celu projektu;

- wydatki na montaż wyposażenia obiektów i instalacji, m.in. monitoringu, systemów zabezpieczeń (np. w zakresie ochrony przeciwpożarowej lub przeciwwłamaniowej);
- wydatki na zagospodarowanie otoczenia rewitalizowanego obiektu przeznaczonego na cele kulturalne;
- wydatki na prace restauratorskie i konserwatorskie zabytków ruchomych, znajdujących się w zabytkach nieruchomych poddanych rewitalizacji w ramach projektu (wydatki te podlegają zarówno limitowi dla komponentu kulturalnego – 2 mln EUR, jak i ogólnemu limitowi dla zabytków ruchomych – nie więcej niż 10% kosztów kwalifikowalnych projektu).

3. Wydatki związane z cross-finansowaniem

Wykorzystanie mechanizmu cross-finansingu możliwe będzie, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów.

- Wydatki na działania szkoleniowe i instruktażowe, pozostające w ścisłym związku z przedmiotem projektu, których celem jest m.in. umożliwienie eksploatacji zakupionych urządzeń i sprzętu lub też wydatki na działania szkoleniowe dla mieszkańców obszaru objętego projektem, mające na celu np. aktywizację tych osób na rynku pracy;
 - praca trenerów, szkoleniowców i przewodników;
 - dojazdy i zakwaterowanie trenerów;
 - catering dla uczestników;
 - wynajem pomieszczeń do przeprowadzania szkoleń;
 - przygotowanie materiałów szkoleniowych;
 - delegacja osób korzystających ze szkoleń;
- wydatki na działania kulturalno-edukacyjne dla mieszkańców obszaru objętego projektem, mające na celu np. aktywizację tych osób i ich społeczną integrację
- wydatki na działania informacyjno-promocyjne.

4. Inne wydatki kwalifikowalne

Kategorie wydatków wykraczające poza opisane dotychczas mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli konieczność ich poniesienia wynika bezpośrednio ze specyfiki realizowanego projektu i jeśli zostaną wskazane w umowie o dofinansowanie.

5. Wydatki niekwalifikowalne

- wydatki związane z opracowaniem programu rewitalizacji;
- wydatki związane z bieżącą eksploatacją i utrzymaniem obiektów będących przedmiotem projektu;
- wydatki związane z zakupem środków transportu (w tym samochodów budowlanych);
- zakup eksponatów muzealnych oraz dzieł sztuki;
- roboty budowlane w samodzielnych lokalach mieszkalnych;
- budowa nowych budynków w określonym miejscu;
- wydatki na odbudowę budynków nie będących zabytkiem wpisanym do rejestru zabytków lub do gminnej ewidencji zabytków;
- wydatki na odbudowę zabytku wpisanego do rejestru zabytków lub do gminnej ewidencji zabytków, która przekracza 30% kubatury stanu docelowego odbudowywanego budynku;

- wydatki na budowę pomników.

Część Szczegółowa Wydatków Kwalifikowalnych dla osi priorytetowej

VII Infrastruktura dla usług społecznych

Limity wydatków obowiązujące dla wszystkich działań w ramach VII Osi:

- Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych.
- Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych - łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu.
- Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych.

Działanie VII.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy, w szczególności:

1. Wydatki związane z realizacją projektu:

- wydatki związane z budową, rozbudową lub przebudową, jak i dzierżawą pomieszczeń (do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych) oraz koszty ich wyposażenia (niezbędnego do realizacji inwestycji),
- wydatki związane z pozyskaniem oprogramowania, licencji, aplikacji, baz danych – niezbędnych dla realizacji inwestycji,
- wydatki związane z zapewnieniem bezpieczeństwa przesyłania danych (np. systemy firewall, IDS antywirusowe, kontroli dostępu do zasobów systemu),
- wydatki na zakup infrastruktury informatycznej (w tym komputerów), o ile warunkować to będzie realizację celu projektu i wynikać będzie z analizy potwierdzającej niedostępność zasobów w ramach administracji publicznej – do wysokości 50% wydatków kwalifikowalnych,
- wydatki związane z opieką serwisową sprzętu i oprogramowania nabytego w ramach projektu (koszty ponoszone w okresie realizacji inwestycji i odnoszące się do okresu realizacji projektu),
- wydatki związane z zapewnieniem powszechnego dostępu do zasobów w postaci cyfrowej oraz e-usług, w tym opracowanie stron WWW, portali, budowa platform dystrybucji treści cyfrowych.

Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10% finansowania unijnego w ramach projektu):

Realizowane w ramach cross-finansingu działania mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i dotyczą m.in. działań informacyjnych, promocyjnych, szkoleniowych.

W ramach wskazanych działań przewiduje się możliwość kwalifikowania m.in. następujących wydatków:

- praca trenerów i szkoleniowców,
- dojazdy i zakwaterowanie trenerów i szkoleniowców,
- wynajem pomieszczeń oraz sprzętu do przeprowadzenia szkoleń,
- catering dla uczestników szkolenia,
- delegacje osób korzystających ze szkoleń,
- przygotowanie materiałów szkoleniowych, promocyjnych, informacyjnych.

2. Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- wydatki na utrzymanie utworzonej infrastruktury i wydatki bieżące, tj. ponoszone po zakończeniu etapu realizacji projektu,
- opłaty za usługi dodatkowe, tj. prowadzenie serwisu www, kont poczty elektronicznej, serwerów, rejestracja i utrzymanie domen, dostępu do Internetu.

Działanie VII.2 Infrastruktura ochrony zdrowia

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy, w szczególności:

1. Wydatki związane z realizacją projektu:

- wydatki na budowę infrastruktury ochrony zdrowia,
- wydatki na podniesienie efektywności energetycznej budynków placówek ochrony zdrowia, jedynie jako element projektu do wysokości 30% wydatków kwalifikowalnych,
- wydatki związane z przebudową, pracami rozbiórkowymi, remontem, w tym dostosowanie do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami (np. zakup, wymiana, remont dźwigów osobowych i towarowych; wyposażenie w podjazdy dla osób starszych i niepełnosprawnych),
- wydatki na wyposażenie w niezbędną instalację wraz z jej montażem np. sieci energetyczne, ciepłownicze, klimatyzacja,
- zakup urządzeń medycznych i wyposażenia niezbędnego do udzielania świadczeń medycznych,
- wydatki związane z nabyciem wyposażenia nierozdzielnie związanego z zakresem inwestycji
- zakup sprzętu i oprogramowania IT (jedynie jako element projektu niezbędny do osiągnięcia jego celu)
- wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.

Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10% finansowania unijnego w ramach projektu):

Realizowane w ramach cross-finansingu działania mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i dotyczą m.in. działań informacyjnych, promocyjnych, szkoleniowych.

W ramach wskazanych działań przewiduje się możliwość kwalifikowania m.in. następujących wydatków:

- praca trenerów i szkoleniowców,
- dojazdy i zakwaterowanie trenerów i szkoleniowców,
- wynajem pomieszczeń oraz sprzętu do przeprowadzenia szkoleń,
- catering dla uczestników szkolenia,
- delegacje osób korzystających ze szkoleń,
- przygotowanie materiałów szkoleniowych, promocyjnych, informacyjnych.

2. Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- wydatki związane z dostosowaniem infrastruktury ochrony zdrowia do obowiązujących przepisów prawnych (za wyjątkiem, gdy ich realizacja będzie uzasadniona z punktu widzenia poprawy efektywności i dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej),
- wydatki związane z bieżącą eksploatacją i utrzymaniem infrastruktury, będącej przedmiotem realizowanego projektu,
- wydatki na budowę i modernizację parkingów, dróg dojazdowych i wewnętrznych, ogrodzeń na terenie obiektów i inne wydatki związane z zagospodarowaniem terenu obiektów,
- wydatki na remont, modernizację i wyposażenie części administracyjnej.

Działanie VII.3 Infrastruktura opieki społecznej

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy, w szczególności:

1. Wydatki związane z realizacją projektu:

- wydatki na budowę nowej infrastruktury pod warunkiem, że zapewnienie infrastruktury nie jest możliwe w inny sposób oraz konieczność budowy infrastruktury na danym terytorium została potwierdzona analizą potrzeb i analizą trendów demograficznych w ujęciu terytorialnym (typy projektów: 1, 2, 3, 5),
- wydatki związane z przebudową, pracami rozbiórkowymi, remontem lub adaptacją budynków,
- wydatki związane z zakupem wyposażenia niezbędnego do osiągnięcia celów realizowanego projektu (typy projektów: 1, 5),
- wydatki związane z zakupem wyposażenia niezbędnego do osiągnięcia celów realizowanego projektu (typ projektu: 3) pod warunkiem, że nie stanowią jedyne elementu projektu (element szerszej inwestycji),
- wydatki na przebudowę lub remont zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania socjalne i wspomagane (dopuszczalne będzie wsparcie wykraczające poza części wspólne budynków mieszkalnych pod warunkiem, że powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych i wspomaganych będzie większa niż 50% powierzchni użytkowej danego budynku),
- wydatki na przebudowę infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją, pod warunkiem, że nie stanowią elementu infrastruktury drogowej,
- wydatki na wyposażenie w niezbędną instalację wraz z jej montażem np. sieci energetyczne, ciepłownicze, klimatyzacja,
- wydatki związane z zabezpieczeniem budynku (np. monitoring, instalacje alarmowe, przeciwpożarowe itp.) pod warunkiem, że nie stanowią jedyne elementu projektu (element szerszej inwestycji),
- wydatki związane z zagospodarowaniem terenu (np. zakup ławek, koszy, obiektów małej architektury) pod warunkiem, że nie stanowią jedyne elementu projektu (element szerszej inwestycji),
- wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.

Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10% finansowania unijnego w ramach projektu):

Realizowane w ramach cross-finansingu działania mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i dotyczą m.in. działań informacyjnych, promocyjnych, szkoleniowych.

W ramach wskazanych działań przewiduje się możliwość kwalifikowania m.in. następujących wydatków:

- praca trenerów i szkoleniowców,
- dojazdy i zakwaterowanie trenerów i szkoleniowców,
- wynajem pomieszczeń oraz sprzętu do przeprowadzenia szkoleń,
- catering dla uczestników szkolenia,
- delegacje osób korzystających ze szkoleń,
- przygotowanie materiałów szkoleniowych, promocyjnych, informacyjnych.

2. Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- koszty związane z bieżącą eksploatacją i utrzymaniem budynków, będących przedmiotem projektu,
- koszty związane z budową, przebudową parkingów przy budynkach, będących przedmiotem projektu,
- koszty związane z wyposażeniem części administracyjnej budynków,

- koszty związane z zakupem materiałów i innych środków nie stanowiących środków trwałych.

Działanie VII.4 Edukacja

Do wydatków kwalifikowalnych specyficznych dla działania zaliczamy, w szczególności:

1. Wydatki związane z realizacją projektu:

- wydatki związane z budową, przebudową, jedynie gdy nie będzie możliwości adaptacji istniejących budynków i gdy zaplanowane inwestycje będą stanowiły element strategicznego podejścia do edukacji przedszkolnej i szkolnej na terenie danej jednostki jst (poddziałania VII.4.2, VII.4.3, VII.4.5),
- wydatki związane z rozbudową, przebudową, remontem obiektów edukacyjnych (poddziałania VII.4.1, VII.4.4),
- wydatki związane z adaptacją obiektów na potrzeby działalności edukacyjnej
- wydatki związane z modernizacją obiektów edukacyjnych (poddziałania VII.4.1, VII.4.3, VII.4.4, VII.4.5),
- wydatki na podniesienie efektywności energetycznej budynków edukacyjnych, jedynie jako element projektu do wysokości 30% wydatków kwalifikowalnych,
- wydatki związane z adaptacją pomieszczeń na bazę sportową (w tym zakup wyposażenia) pod warunkiem, że realizacja inwestycji służyć będzie wypełnieniu luk w zakresie niezbędnej infrastruktury w placówkach edukacyjnych,
- wydatki na zakup wyposażenia, doposażenia (np. sprzęt, narzędzia, materiały technodydaktyczne, pomoce dydaktyczne),
- wydatki na zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania,
- wydatki związane z dostosowaniem infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych projektu,
- wydatki na przebudowę infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją, pod warunkiem, że nie stanowią elementu infrastruktury drogowej,
- wydatki na wyposażenie w niezbędną instalację wraz z jej montażem np. sieci energetyczne, ciepłownicze, klimatyzacja,
- wydatki związane z zabezpieczeniem obiektu (np. monitoring, instalacje alarmowe, przeciwpożarowe itp.) pod warunkiem, że nie stanowią jedyne elementu projektu (element szerszej inwestycji),
- wydatki związane z zagospodarowaniem terenu (np. zakup ławek, koszy, obiektów małej architektury) pod warunkiem, że nie stanowią jedyne elementu projektu (element szerszej inwestycji),
- wydatki niezwiązane bezpośrednio z podstawowym celem działania, pod warunkiem, że nie stanowią jedyne elementu projektu (m.in. przebudowa stołówek, korytarzy, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, pomieszczeń o charakterze administracyjnym lub socjalnym).

Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10% finansowania unijnego w ramach projektu):

Realizowane w ramach cross-finansingu działania mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i dotyczą m.in. działań informacyjnych, promocyjnych, szkoleniowych.

W ramach wskazanych działań przewiduje się możliwość kwalifikowania m.in. następujących wydatków:

- praca trenerów i szkoleniowców,
- dojazdy i zakwaterowanie trenerów i szkoleniowców,

- wynajem pomieszczeń oraz sprzętu do przeprowadzenia szkoleń,
- catering dla uczestników szkolenia,
- delegacje osób korzystających ze szkoleń,
- przygotowanie materiałów szkoleniowych, promocyjnych, informacyjnych.

2. Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- koszty związane z bieżącą eksploatacją i utrzymaniem obiektów, będących przedmiotem projektu,
- koszty związane z budową, przebudową parkingów przy obiektach, będących przedmiotem projektu
- wyposażenie części administracyjnej.